

GABRIEL FERRATÉ, RECTOR DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

«Centralisme no equival a coordinació»

Gabriel Ferraté, a més de director, és vice-president de la CIRIT —Comissió Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica de la Generalitat de Catalunya—. Una de les seves preocupacions principals és enfortir els lligams entre la Universitat i la indústria, per afrontar el repte tecnològic.

Xavier Duran

Vostè diria que actualment és correcta la tradicional idea que a Catalunya no es fa recerca d'importància?

—Això és bastant relatiu. Hi ha equips investigadors que treballen sobre coses importants. El que passa és que en tot el país es dediquen pocs recursos a la recerca, tot i que darrerament ha augmentat. Però a Catalunya el que no s'ha produït és allò que preveu l'Estatut, que és la transferència de les competències, és a dir, dels centres i serveis de recerca. Això té, contra el que pugui semblar, una importància relativa. La cosa fonamental no és el traspass dels centres, sinó dels diners per fer programes.

—Així, ¿podem dir que el problema és de diners més que de planificació?

—Sempre hi ha una mica de tot. Però la planificació s'ha de fer en funció dels recursos. Avui el govern de la Generalitat a través de la CIRIT i dels diversos departaments està fent coses en el camp de la recerca, però donada la situació jurídic-legal i l'aparició de la

Llei de la Ciència, el que s'està fent és intentar traure el màxim suc possible d'aquesta llei, mirant que a la seva propera edició contempli els programes propis de les comunitats autònomes. Que no apareixen en el Plan nacional. En aquest sentit, la Generalitat ha demanat una programació d'uns 50.000 milions en quatre anys. En aquests moments està en negociació.

—¿El fet que el percentatge del PIB dedicat a investigació a Catalunya sigui molt petit és en part degut a aquesta causa?

—Primer. El percentatge del PIB que es dedica a investigació a tot l'estat és molt petit, però a més a més, la desproporció dels diners totals que vénen a Catalunya, és molt més important. Si Catalunya és el 20% de la potència econòmica de tot l'estat, li arriba molt menys del 20% dels diners que li pertocarien. M'estic referint a diners públics. El percentatge de PIB comprèn els diners públics i els privats. L'estat, a Catalunya, hi té menys infraestructura de centres de recerca. Per això no hi ha prou capacitat d'assimilació. D'altra banda, en els concursos que es fan d'accés lliure i competitiu,

les peticions per part catalana són de molta qualitat. I per això ens arriba un percentatge superior que a la resta de l'estat. Quan és l'hora de fer particions ben fetes i amb programes ben estructurats, l'èxit és extraordinari.

—¿Els fons públics pal·lien en part aquestes mancances?

—Estan apareixent, a part de les grans companyies, el fenomen de noves empreses, sovint petites, de tecnologia punta, que són molt imaginatives. La Universitat Politècnica fa molts convenis de recerca i desenvolupament amb empreses. I el nombre d'aquests convenis ha augmentat darrerament.

—¿Hi ha prou coordinació entre Universitat i indústria?

—D'entrada, hi ha un tòpic: la manca de relació entre Universitat i indústria. Avui la cooperació augmenta de manera espectacular. I això és evident en la Universitat Politècnica, perquè els estudis que impartim —arquitectura, enginyeria— no tindrien sentit sense aquesta cooperació. Fa poques setmanes es va inaugurar el Centre de Transferència de Tecnologia, hereu de l'Oficina de convenis. És un ens destinat a

Premi Andròmina 1988

Presentació el dia
27 de gener,
a les 20 hores,
al Music-Hall,
de València
(edifici Rialto)

"Narratives 3i4"

1. *Crims relatius*. Tomàs Belaire.
2. *Sedució*. Bettina Blumenberg.
3. *Els ulls d'ahir*. M. Pau Janer.
4. *Donato, 2,27*. Ràfa Gomar.
5. *Desfici*. Isabel Olesti.

 Editorial 3i4

promoure aquests contactes amb el món extern.

—*La cooperació internacional sembla imprescindible. Però la falta de competències pot dificultar els convenis.*

—Jo crec que el que perjudica és tenir pocs recursos. Amb imaginació es pot col·laborar amb qui es vulgui. A nivell personal, a nivell universitari, a nivell de govern. En aquest darrer cas hem establert convenis amb Baden-Wutenberg, amb Roine-Alps.

—*Sembla més fàcil establir convenis amb l'estranger que amb el País Valencià, perquè Madrid ha d'aprovar aquests acords.*

—No n'hem fet cap amb el País Valencià. Però si s'hagués de fer, es faria, passant per Madrid o sense passar-hi. Perquè aleshores no se li diu acord, se li diu acció conjunta i ja està. L'important és tenir la voluntat de col·laborar.

—*És previsible un canvi d'actitud en el govern espanyol de cara a la transferència de competències?*

—És desitjable, però no ho veig probable. Ací s'ha creat el mite de la necessitat de la coordinació, que tothom hi està d'acord. Però d'ací es deriva que la descentralització i l'autonomia ho fan difícil. Això és fals, perquè Espanya era un estat totalment centralista i de coordinació, no n'hi havia hagut mai. Centralisme no equival a coordinació. Amagar-se en aquest mite i dir que la recerca és cara i que ens hem d'integrar en estructures més grans, com ara Europa, és l'excusa per oposar-se a la descentralització.

—*El panorama no sembla gaire encoratjador.*

—El panorama, en el sentit de complir les perspectives estatutàries, no és esperançador, cosa que no vol dir que no ens hi adaptem per exprémer els recursos, que són els que permeten fer la política científica. Estem intentant interpretar d'una manera adient la Llei de la Ciència. La introducció dels programes de les Comunitats Autònomes és una manera d'obtenir recursos a gestionar des de Catalunya. Fins i tot estem discutint amb el govern de Madrid la possibilitat que des de Catalunya es pogués gestionar algun programa o subprograma nacional.

—*¿Quins serien els trets essencials per afrontar la competitivitat que exigeix el canvi tecnològic?*

«El país es belluga i tothom està parlant de modernització. Estem evolucionant positivament.»

—Necessitem una infraestructura de centre i de serveis adequada, una política de personal que creï prou investigadors, flexibilitat de gestió, que les universitats continuïn en la línia d'obertura al món extern. I que el món de l'empresa es conscienciï —que ho va fent— de la inevitabilitat i urgència de la introducció de la tecnologia, la innovació i del disseny. Perquè és evident que el mercat interior d'un país no justifica fer grans inversions. De tota manera el que em preocupa no és la tecnologia. En una economia de mercat lliure s'ofereix allò que té comprador. Molt sovint, tenim mancances d'empresaris i no de tècnics. Si hi hagués compra de tecnologia, n'hi hauria venda, perquè el país reacciona. Un producte ben dissenyat i amb la tecnologia necessària es ven ací i a l'estranger.

Inversions en investigació destinades per la Direcció General d'Universitats (Catalunya)

	1982-1985	1986	1987	1988	Total miler de pessetes
Promoció de la recerca	294.841	13.693	304.500	313.500	926.534
Formació de recursos humans i intercanvi	78.422	38.260	58.270	72.087	247.039
Activitats diverses de foment de la recerca	8.268	1.975	10.384	17.147	37.774
Total	381.531	53.928	373.154	402.734	1.211.347

Estem evolucionant molt. S'estan creant aquestes entitats intermèdies entre el món de la recerca i la indústria.

—*El Silicon Valley de Califòrnia sembla que travessa una època no gaire brillant. ¿És possible que no es tor-*

nin realitat les expectatives que es creen entorn del Silicon Vallès?

—És possible. Però és un problema de dinàmica empresarial. Deia algú que el de Califòrnia va funcionar perquè hi havia empresaris joves, molt dinàmics

i que es van llançar. Però també és veritat que moltes empreses creades desapareixien i han sobreviscut les més fortes. L'èxit del Silicon Vallès dependrà de la capacitat de gestió i d'imaginació i intuïció que tinguin les empreses que s'hi col·loquin. No sé si en el nostre país tenim aquesta vocació per l'aventura de crear empreses basades en productes que no són necessàriament segurs. També sorgeixen entitats de capital-risc, que subministren finançament per a projectes en què hi hagi involucrada la tecnologia. Hi ha ens com el CIDEM —Centre d'Informació i Desenvolupament Empresarial— de la Generalitat de Catalunya, que està fent una sèrie d'acostament de les empreses a la tecnologia. El país es belluga i tothom està parlant de modernització i estem evolucionant positivament.

—*El rector de la Universitat de Barcelona, Josep M. Bricall, deia que la Generalitat no donava prou suport a la Universitat. Vostè en canvi destacava el fet insòlit que la Generalitat hagués destinat 24.000 milions a les tres Universitats del Principat. ¿Com ho valora?*

—Jo crec que les opinions s'han d'intentar objectivar. És obvi que és un fet únic i insòlit fer un pla de milers de milions per a les universitats. La polèmica està en el repartiment. Cada universitat té els seus arguments. El repartiment no ha de ser necessàriament proporcional al nombre d'estudiants, sinó a la falta d'infraestructura. En el cas de la Politècnica no s'havia fet mai la inversió per posar la primera pedra dels centres que es van inaugurar fa quinze anys, com l'Escola d'Enginyers de Camins, d'Enginyers de Telecomunicacions i d'Informàtica. No han rebut mai suport ni del govern central ni de cap altre govern, fins al moment present. □

